

Notă informativă
la proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea
Regulamentului-cadru cu privire la instituirea custodiei și asigurarea organizării și
funcționării Serviciului de tutelă/curatelă

1. Denumirea autorului și după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Ministerul Muncii și Protecției Sociale.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
Proiectul hotărârii Guvernului a fost elaborat în vederea implementării pct. 12.25.1 a Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021. Menționăm că, tutela/curatela ca formă de protecție a copilului rămas temporar fără ocrotire părintească sau copil rămas fără ocrotire părintească este reglementată parțial în Codul Civil nr. 1107/2002, iar prin Legea nr. 112/2020 pentru modificarea unor acte legislative au fost operate modificări în Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți cu privire la o nouă formă de protecție a copiilor ai căror reprezentanți legali/unicul reprezentant legal sunt plecați peste hotare – custodia. Subliniem că, prin reglementările de modificare operate a fost stabilită o delimitare clară între reprezentarea legală și responsabilitatea legală pentru creșterea și îngrijirea copiilor între părinți și alți îngrijitori ai copiilor. Ajustările legislative operate au facilitat și centralizarea datelor statistice cu privire la copiii aflați în situație de risc și copiii separați de părinți, pe care Ministerul Muncii și Protecției Sociale le generează în Raportul statistic anual "CER – 103 Copiii aflați în situație de risc și copiii separați de părinți"¹. Conform acestui raport, la începutul anului 2022, în evidența autorităților tutelare se aflau 32 537 copii separați de părinți, inclusiv 28 015 copii ai căror părinți/unicul părinte se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare, dintre care, în cazul a 10 775 copii a fost instituită custodia ca formă de protecție temporară (9661 copii în familia extinsă și 1114 copii în familia persoanelor terțe). Totodată, din totalul de 3740 copiii plasați în servicii de plasament de tip familial, cel mai mare număr îi revine copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească/ rămași fără ocrotire părintească și anume 2684 copii care erau plasați în Serviciul de tutelă/curatelă față 1056 copii plasați în celelalte forme de protecție de tip familial "Asistență parentală profesionistă" și "Casă de copii de tip familial". Numărul de copii din aceste două categorii distincte - copiii plasați în Serviciul de tutelă/curatelă și copiii a căror părinți/unicul părinte se află temporar în altă localitate din țară sau de peste hotare, asupra cărora a fost instituită custodia sau nu, vizează practic ponderea cea mai mare a copiilor aflați în evidența autorităților tutelare locale și teritoriale. Important de menționat că ambele forme de protecție se diferențiază conceptual față de celelalte forme de protecție de tip familial, în special prin: - caracterul gratuit, temporar, non-lucrativ, cu accent sporit pe apărarea drepturilor și reprezentarea intereselor copilului (inclusiv materiale), prioritar, de către un membru din

¹ https://social.gov.md/wp-content/uploads/2022/05/Raport-CER-103_Copii-afla%C8%9Bi-%C3%AEn-situa%C8%9Bie-de-risc-%C8%99i-copii-separa%C8%9Bi-de-p%C4%83rin%C8%9Bi_-pentru-2021.pdf

familia extinsă, de până la gradul IV și ținându-se cont, în special, de climatul și locul habitual de trai al copilului - în cazul tutelei/curatelei;

- caracterul temporar, gratuit, stabilit pe durata absenței reprezentanților legali/unicului reprezentant legal din cauza aflării temporare în altă localitate din țară sau de peste hotare ori din cauza unei probleme de sănătate, instituit cu celeritate de către autoritatea tutelară locală - în cazul custodiei.

Reieșind din prevederile cadrului normativ existent, proiectul hotărârii Guvernului propus spre aprobare urmărește scopul de a exclude orice lacună normativă în procesul de instituire a custodiei și în procesul de plasament a copilului în Serviciul de tutelă/curatelă. Regulamentul-cadru cu privire la instituirea custodiei și asigurarea organizării și funcționării Serviciului de tutelă/curatelă este totodată important pentru facilitarea activității structurilor teritoriale de asistență socială în evaluarea, asistența și protecția copiilor separați de părinți.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul în cauză nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul hotărârii Guvernului are drept scop reglementarea procedurii de instituire a custodiei și asigurarea organizării și funcționării Serviciului de tutelă/curatelă.

I. Serviciul de tutelă/curatelă este un serviciu care oferă protecție temporară copiilor cu statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească, prin plasamentul acestora în familia tutorelui sau curatorului.

Proiectul reglementează modalitatea de organizare a serviciului, prin:

- stabilirea personalului serviciului;
- stabilirea listei exhaustive a actelor aferente bunei organizări și funcționări a serviciului;
- determinarea expresă a competențelor autorității tutelare teritoriale și a termenelor de realizare a tuturor etapelor;
- reglementarea termenelor pentru monitorizarea situației copilului din plasament;
- stabilirea drepturilor, obligațiilor și impedimentelor la exercitarea funcției de tutore/curator;
- stabilirea procedurilor de depunere și examinare a plângerilor, modalitatea de revocare a tutorelui și încetare a plasamentului.

II. Custodia este o formă de protecție temporară a copilului separat de părinți din cauza aflării temporare a reprezentanților legali/unicului reprezentant legal a acestuia pentru o perioadă mai mare de două luni în altă localitate din țară sau de peste hotare ori nu-și pot realiza obligațiile privind creșterea, îngrijirea și educația copilului din cauza problemelor de sănătate.

Proiectul reglementează modalitatea de organizare a custodiei, prin:

- definirea noțiunii de custode;
- stabilirea responsabililor pentru identificarea, evaluarea și înregistrarea copiilor separați de părinți;
- reglementarea procedurii de instituire a custodiei, a termenelor și procedurii monitorizare a situației copilului;
- stabilirea drepturilor, obligațiilor și impedimentelor pentru persoanele care doresc să devină custozi;
- reglementarea procedurii de încetare/revocare a calității de custode.

Totodată, proiectul hotărârii Guvernului prevede un șir de anexe prin intermediul cărora sunt aprobate modelele-tip ale actelor care vor fi utilizate în procedura de instituire a custodiei și în organizarea și funcționarea Serviciului de tutelă/curatelă.
5. Fundamentarea economico-financiară
Implementarea proiectului hotărârii Guvernului nu necesită cheltuieli financiare suplimentare.
6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
Proiectul nu prevede introducerea modificărilor în alte acte normative.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la instituirea custodiei și asigurarea organizării și funcționării Serviciului de tutelă/curatelă a fost plasat pe portalul www.particip.gov.md
De asemenea, ținând cont de faptul că, proiectul hotărârii Guvernului va fi implementat la nivel local, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a transmis spre examinare documentul în cauză tuturor structurilor teritoriale de asistență socială.
8. Constatările expertizei anticorupție
Proiectul hotărârii Guvernului urmează a fi supus expertizei Centrului Național Anticorupție.
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Nu se aplică.
10. Constatările expertizei juridice
Proiectul hotărârii Guvernului urmează a fi supus expertizei Ministerului Justiției.
11. Constatările altor expertize
Nu se aplică.

Secretar de Stat

Vasile CUȘCA